

PIK LIX. Ч. 248. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ЖОВТНЯ 1951. No. 248. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 24, 1951. VOL. LIX. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америка СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ДОСВІД З ТАКТИЧНОЮ АТОМОВОЮ ЗБРОЄЮ

Лас Вегас, у стеїті Невада, 22 жовтня. — Сьогодні, о шостій годині ранку, під час маневрів, спеціально улажнених для випробування тактичної атомової зброї у приватності 5,000 воєнків, науковців, і представників преси, зроблено перший досвід з новою атомовою тактичною зброєю, неназваною якості. Вибух був такій слабкий, що його не можна було почути у дальшій віддалі ніж 25-30 миль. Спостерегачі, усталені на горах у віддалі 60-70 миль, бачили тільки слабе світло при цьому вибуху, яке майже не різнилося від світла, яке спричинив вибух матерія-

л, зрісчій під назвою Ті Ен Ті, зроблений хвилину перед тим в тому самому місці для порівняння. Однак члени Комісії Атомової енергії, які робили цей досвід, заявляють, що вони здволені вислідами, бо науковці мали нагоду поробити всі бажані спостереження. За півгодини можна було вже зайти на місце вибуху, без небезпеки від радіоактивного атому. Попередньої зими зроблено досвіди з атомовими вибухами в тому самому місці і тоді їх діяння можна було почути у віддалі 400 миль. Дальші досвіди з атомовою зброєю відбуватимуться в цій самій околиці під час теперішніх маневрів.

НОВА ПРОБА АТОМОВОЇ ЗБРОЇ, вже сьома з черги, на пробах полка біля Лас Вегас в Неваді, вже не робить враження на місцеве населення. Чотирьох припадкових прокохав на вулиці Лас Вегас намарно очікували будь-якого знаку нової експлозії; цим разом нічого не було їм видно, їм чути. Натомість з Вілього Дому повідомлено про вже третю з черги атомову пробу в Советському Союзі.

ЦІНИ НА БІРЖІ ПАДАЮТЬ НАГЛО

Нью Йорк. — У понеділок нью-йорська біржа виявила несподівано відчуття якоїсь фінансової небезпеки, бо на торзі по-явилася в продажі така маса цінних паперів, що не стало покупок. В наслідок того прийшло до найбільш знизки біржових цін поточного року. Деякі папери впали на вісім точок, не відкасавши о після в нічому своїй вартості. Загально кажуть, що заробітки, пороблені на спекуляції від серпня до тепер, втрачені. Як причину такого явища подають ухвалення нових податків Конгресом, декто згадує можливість перемир'я в Кореї, отже й

послаблення воєнних замовлень, а ще інші передбачують переговори Чорчила з Сталіном, коли він вийде переможцем при британських виборах. На всякий випадок непевність заробітку в найближчому майбутньому спричинила захитання цін на біржі. — Після замкнення біржі наспіли вісті, що президент Труман у Вашингтоні звернувся до підприємців з закликом, щоб вони робили закупа сировини для мобілізаційних цілей. Він радив робити це „Науковими способами“ й купувати не тільки першокласні продукти, але й другорядні, щоб зберегти продукційну силу країни.

ВАЖНО ВИЛКУВАТИ ХВОРИХ ВІД УЖИВАННЯ НАРКОТИВІВ

Влада стеїту Нью Йорк, що переводить допити над успіхом найновіших засобів проти продажу наркотиків, прийшла до висновку, що ці засоби не завжди доцільні. Поліційні записки виявляють 2,837 арештів хлопців і дівчат нижче 21 року життя, добуваних в перші дев'ять місяців поточного року, а окремо 2,201 понад цей вік. Більше ніж 400 неолітків вислано до поправних домів в Елмайра або на стеїтовій фермі в Вестфілді, а деяких відослано до лікувального заведення в Лексінгтоні, у стеїті Кентокі. Їх випущено з лікарень по кількох місяцях, однак мало хто з них був вилкуваний. Більша частина з них шукає грошей на купівлю наркотиків усіма можливими способами. Допити виявляють недостачі в опіці над людьми, що попадають до поправних домів. Влада має намір приміщувати таких хворих у міських шпиталях, однак теперішню пору

шпитали не мають до цього відповідного устаткування, ні фондів. **ВЕРХОВНИЙ СУД ПЕРЕСЛУХУЄ СКАРГУ ПОКАРАНИХ АДВОКАТІВ** Вашингтон. — Верховний Суд Злучених Держав зробив один крок, який дуже рідко трапляється; змінив своє рішення в справі адвокатів, засуджених за непослух судові під час розправи проти провідних комуністів у Нью Йорку. Адвокати дістали присуд разом з засудженими комуністами і мають відсидіти від одного до шести місяців у тюрмі. Апеляційний суд з а т в ердив присуд, а Верховний Суд після того відмовився розглянути цю справу. Тепер Верховний Суд вирішив розглянути питання, чи суддя Гаролд Медіна, що засудив адвокатів на тюрму, мав загалом право накладати кару.

ВИЛСОН ОСВІДОМЛЯЄ НАЦІЮ ПРО ПОТРЕБУ МОБІЛІЗАЦІЇ

Нью Йорк. На форумі щоденника „Нью Йорк Геральд Трибюн“ виступив першу політичну промову директор оборонної мобілізації Чарлз Е. Вилсон. Він ствердив поступ у мобілізаційних змаганнях, однак остерг, що Злучені Держави далі перебувають у небезпеці і що ця небезпека триватиме до наступного літа, якщо Америка не прищипить негайно дальший розвиток військової сили для розрахунку з Росією. Він звернув увагу, що небезпека триватиме так довго, доки Совети не скажуть собі: „Якщо ми нападимо, тоді прийде нам кінець“. А до того часу Америка не сміє спочити у своїх мобілізаційних змаганнях. — Цьогорічний Форум Геральд Трибюн влаштоване під закликом: „Зрівноваження моральної відповідальності й Науковий Поступ“. При відкритті форуму А. Вітні Грісволд, президент університету Єйл, виступив доповідь про потребу науки. „Доля нашої країни й нашої цивілізації“ — говорив Грісволд — „залежатиме від підтримки американської виховно-освітньої системи так, щоб поступ в наукових ділянках міг продовжуватися в парі з використанням його для суспільних цілей. Засіб енергії, заощаджений новими винаходами, повинен бути нашим союзником в обороні демократії“.

Влада стеїту Нью Йорк, що переводить допити над успіхом найновіших засобів проти продажу наркотиків, прийшла до висновку, що ці засоби не завжди доцільні. Поліційні записки виявляють 2,837 арештів хлопців і дівчат нижче 21 року життя, добуваних в перші дев'ять місяців поточного року, а окремо 2,201 понад цей вік. Більше ніж 400 неолітків вислано до поправних домів в Елмайра або на стеїтовій фермі в Вестфілді, а деяких відослано до лікувального заведення в Лексінгтоні, у стеїті Кентокі. Їх випущено з лікарень по кількох місяцях, однак мало хто з них був вилкуваний. Більша частина з них шукає грошей на купівлю наркотиків усіма можливими способами. Допити виявляють недостачі в опіці над людьми, що попадають до поправних домів. Влада має намір приміщувати таких хворих у міських шпиталях, однак теперішню пору

● Місто Нью Йорк охоплює 45 п'ятикільних збройових населення п'яти найбільших міст ЗДА, а саме: Нью Йорк, Ньюарк, Філадельфія, Лос Анджелес і Востон. За те видатки на адміністрацію Нью Йорк складають до 66 відсотків видатків громади всім разом узятим. ● На втратах постійної кампанії проти роздуваного злочину намагається зібрати Ньюйоркський Протизлочинний Комітет \$500,000. Головою комітету Спруял Брайден, кол. американський амбасадор в Вроцллі, скарбничник банкір С. Слон Колт. ● Америка обвинувачує Росію через „Голоз Америки“ в затриманні 3,000,000 полонених з другої світової війни. За рахунок американського уряду під Советами залишається від одного до двох мільйонів німців, 370,000 японців, 63,000 італійців, 200,000 малярів, 180,000 румунів і коло 5,000 австрійців.

БІЛИЙ ДІМ СПОВІЩАЄ ПРО ТРЕТІЙ АТОМОВИЙ ВИБУХ У СОВЕТАХ

Вашингтон, 22 жовтня. — Вісім годин після оприлюднення вістки про досвід з тактичною атомовою зброєю під час маневрів у Лас Вегас, у стеїті Невада, Білий Дім оголосив вістку про третій атомовий вибух в Советській Росії. Пресою секретар президента Джейзеф Шорт залував несподівано кореспондентів і подикував їм комуністичну маніпуляцію двома реченнями, а саме: „У Советському Союзі стався новий атомовий вибух, мабуть як частина чергової серії. Зовсім природно, що там можуть трапитися такі нові вибухи час від часу“. Кореспонденти з місця запитали секретаря,

чому він говорить загально тільки про „атомовий вибух“, а не про вибух атомової бомби. На це Шорт відповів, що цього вимагає безпека країни і що це не лежить в інтересі країни сказати щось більше понад те, що вже було сказано. У столиці прийнято цю вістку спокійно після того, як уже давніше проголошено подібні вісті — перший раз 23 вересня 1949 р. Ця вістка загрожувала пригадати собі, що Сталін, у своїм інтерв'ю в газеті „Правда“ з 6 жовтня 1951 залував більше атомових вибухів у Советх. Це вказувало б, що Росія має більшу кількість атомової зброї ніж колись можна було думати.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ ДЖЕССУПА ДЕЛЕГАТОМ ПРОТИ ОПОЗИЦІЇ В СЕНАТІ

Вашингтон. — Президент Труман оголосив призначення д-ра Філіппа Джессупа тимчасовим делегатом до Об'єднаних Націй, не зважаючи на те, що підкомісія Сенату задала гідь заявила проти цього, а офіція Сенат затвердив дев'ять кандидатів, а залишив Джессупа. Призначений делегатом Джессуп матиме право похитати на нараді Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй у Парижі наступного місяця і там заступати ЗДА нарівні з іншими американськими делегатами. Конгрес збереться цюйо

8 січня і тоді може відмовитися затвердити Джессупа на його новому становищі.

ЮВІЛЕЙНІ ІМПРЕЗИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ В НЬО ЙОРКУ І БАЛТИМОРІ

Минулої суботи й неділі два відділи Українського Народного Союзу обходили свої ювілей: 69-тій відділ, Т-во „Зоря“ в Нью Йорку, згадував 50-літнє свого існування, в 337 відділ УНС, Т-во ім. Івана Франка в Балтиморі, обходив своє 25-річчя. Т-во „Зоря“ в Нью Йорку з нагоди свого 50-ліття влаштувало минулої суботи „Ювілейну Гостину“ в залі української католицької церкви в Бронкс. Імпреду відкрив голова відділу, Іван Єдіяк — а провідником нею головний радний УНС, Петро Кучма. Ювілейні промови виступили голова УНСоюзу Дмитро Галичнн та о. Пашчак, а про діяльність Т-ва говорив його секретар, п. Ликтей. Виступило низку привітальних від інших відділів УНСоюзу та місцевих товариств. — Т-во „Зоря“, найстаріша українська організація в Нью Йорку, в останніх роках, з припливом нової імміграції, подвоїло кількість своїх членів.

Івана Франка виступив Борис Зелінський, як теж відіклямовано кілька поезій Франка. Ювілейною імпредою провів голова відділу, п. Чорний, а про оснування і 25-літню діяльність Т-ва говорив його секретар, п. Стельмах, сам же з-поміж новоприбулих. Доповідь про працю УНСоюзу та його значення в американському українському житті виступив голова УНСоюзу, Дмитро Галичнн. Інтересно, що цей Відділ нараховує вже лише кілька членів з-поміж старшої імміграції та десятки членів з-поміж новоприбулих. Під час імпрези відчитано низку привіт. В перерві зібрано \$75 на Н. Ф.

В П'ЯТНИЦЮ ЧЕРГОВІ ЗБОРИ МАНІФЕСТАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

Нью Йорк. — Чергові збори все-громадського Комітету для влаштування великої української Маніфестації за визволення України та проти російського білого і червоного імперіалізму, яку заповідано на 11-го листопада, відбудуться в найближчу п'ятницю, 26-го жовтня, в доміві ОДВУ при 20 Ст. Марк Пля., в год 8-мй ввечері. В зборах повинні взят

у участь представники всіх українських організацій метрополітальної округи. Ті організації, які ще не мають своїх представників в Комітеті, повинні обов'язково вислати їх тепер. Рівночасно пригадується, що вже сама підготовка маніфестації вимагає відповідних коштів, на покриття яких, згідно з попередньою ухвалою, — кожна організація повинна пожертвувати відповідну суму.

БРИТАНСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАЙНЯЛИ ВСІ СТРАТЕГІЧНІ ПУНКТИ СУЕЗУ

Каїро. — Більший відділ британських військ, очолюваний вчора ввечері залізничною станцією, арсенал та ряд інших споруд що охоронює південний доступ до Каналу. Єгипетський посадики Суезу заявив, що британці перетяли залізничне połącження Суезу з Каїром тасусідніми містами.

Раніше британські нищильники охороняли конвою з шістьох кораблів, що привезли постачання для британського гарнізону в Суезі, а відділи цього гарнізону зайняли дальші чотири залізничні станції в сусідстві стратегічної зони, забезпечуючи собі вільне постачання. В жадному випадку — британська акція не натрапляла на будь-який спротив з єгипетського боку. Рівночасно з Лондоном повідомлено про висилку дальших 3,000 воєнків на скріплення гарнізону в Суезі, так що загальна кількість підкріплення від часу, як почався теперішній конфлікт, вносиме 7,000 воєнків, крім тих, що стачіювали в Суезі раніше. — Британський уряд рівночасно припинив будь-яке дальше постачання зброї для єгипетської армії. Торговельна Рада повідомляла, що вона припанила видачу нових та відосликала вже раніше видані дозволи на вивіз до Єгипту зброї, амуніції, літаків, панцерних автомашин, машинерії для виробу зброї та всіх інших матеріалів, що могли б мати військового значення. Дальше скріплення британського гарнізону в Суезі вивозиться в британських військово-і політичних колах необхідністю оборони Суезу не так від египетського єгипетського бунту, як радше від можливої зовнішньої загрози. Британське командування не має довіря до командувача самої єгипетської армії, зокрема після неспіхів тої армії в Палестинській війні, але англо-єгипетський конфлікт в Суезі міг би легко заохотити „інші сили“ до використання „нагоди“ та інтервенції в тому конфлікті. Теперішня акція британського уряду і командування в єгипетському конфлікті дала закордонним спостерегачам причину до твердження, що єгипетський уряд перерахувався британському податливості в нафтовому конфлікті з Іраном та почав свою акцію в дуже негодний для нього порі, настроюючи проти себе не тільки Британію, але й інші західні країни.

Десяти танками, мав зайняти на передмісті міста Суезу, що охоронює південний доступ до Каналу. Єгипетський посадики Суезу заявив, що британці перетяли залізничне połącження Суезу з Каїром тасусідніми містами.

ЧЕРВОНІ ЗНОВУ ВІДТЯГАЮТЬ ПЕРЕГОВОРИ В КОРЕЇ

Токіо. — Аліантські надії на негайне відновлення повних переговорів в справі перемир'я в Кореї після встановлення і підписання на конференції зв'язкових головних передумов відновлення цих переговорів, сьогодні ще не здійснилися, бо комуністи отагаються з ратифікацією тих передумов. Аліантські і комуністичні зв'язкові підписали два дні тому спільний протокол відносно величчини нейтральної зони та сімох інших пунктів забезпечення тої нейтральності і повні переговори мирових делегацій мали відбутися безпосередньо після ратифікації тих постанов головними делегаціями. Аліантська делегація ратифікувала їх негайно після повороту зв'язкових з конференції, про що й повідомлено червоне командування. Проте,

від червоних ще не одержано відповіді ані щодо ратифікації, ані щодо часу відновлення переговорів. Теж в цій справі існують деякі суперечності, що могли б в обставинах ще дальше відтягати самі переговори. Діло в тому, що комуністи намагалися, щоб передумови переговорів були ратифіковані спільно на першій сесії повної конференції. Аліанти, натомість, побоюючись, що комуністи знову саботуватимуть наряди другорядними справами, намагалися, щоб узгіднені зв'язковими передумови повних нарад були ратифіковані поодинокими делегаціями негайно та щоб вже на першій відновленій конференції можна було приступити до основної справи — передумов і постанов щодо самого перемир'я на фронті.

Тільки з часом відізналась ворожа артилерія, але вже з поза району міста з доволношніх гір. Тим самим, аліанти досягнули безпосередню мету свого „обмеженого наступу“, вилітаючи в Кумсонг, як важливий центр ворожого постачання і розподілу. На сьогоднішній західному секторіах фронту прихорядило тільки до припадкової перестрілки між патрульними відділами. Можливості негайного відновлення мирових переговорів виллинули, правдоподібно, на те, що жадна з воюючих сторін не пичинала більшої акції на фронті. Тільки аліантська авіація не припиняла свого інтензивного бомбардування воєнних об'єктів у ворожому заплілі. В двох зустрічах з ворожими босовими літаками два ворожі турболітаки були збиті і два пошкоджені. Всі аліантські літаки повернулись на свої бази.

АЛІАНТСЬКІ ВІЙСЬКА УВІЙШЛИ ДО КУМСОНГ

Токіо. — Аліантські танки увійшли вчора до ворожого фортеці і головного розподільного пункту на центральній-кореїському фронті, до міста Кумсонг, і впродовж чотирьох годин патрулювали вулицями міста, намарно шукаючи ворога або озікуючи будь-якої протакції з його боку. Вивиділося, що червоні вивітали з Кумсонг, забираючи зі собою своє добро. Ще перед вступленням аліантських танків до міста, аліантська артилерія „на всякий випадок“ відкрила на нього вогонь, що захопив і знищив вже тільки незначну кількість ворожого постачання, що теж вже було в дорозі з міста. Заки танки патрулювали вулиці міста, аліантські піхотні відділи очікували, готові до акції на випадок ворожого спротиву, на передмі-

ПРОСОВЕТСЬКА ПРОПАГАНДА В ЄГИПТІ

Каїро. Від часу, як Британія і західні країни відкинули однорічне зірвання єгипетським урядом договорів в справі Суезу і Судану та як Британія почала конкретні заходи для оборони своїх договірних прав в тих районах, Єгипет почала заливати про-советська пропаганда, скерована проти „західного імперіалізму“. Перед в цій пропаганді ведуть, звичайно, ліві газети, але за ними унісопом підтягають теж націоналістичні органи. Головним мотом тої пропаганди є домагання єгипетсько-совет-

кого договору приязні і взаємної оборони. Ліва газета „Гомгур Аль Мізрі“, коментуючи останні події та акцію єгипетського уряду, твердить, що „уряд і нарід починають думати по тій самій лінії: коли міністерство закордонних справ серйозно перевернує можливість договору приязні і ненапад з Советським Союзом, народний рух теж підноситься в користь і за прищипення такого договору, не чекаючи на результат офіційних переговорів, що прищипуються рутинними формальностями“.

СОВЕТСЬКІ ЛЕТУНИ БОРЯТЬСЯ В КОРЕЇ — ТВЕРДИТЬ ГЕНЕРАЛ ВАНДЕНБЕРГ

Вашингтон. — Шеф штабу американської авіації, ген. Гойт С. Ванденберг, заявив вчора на пресовій конференції, що оживлену в останніх часах ворожу повітряну акцію в Кореї треба приписати не тільки советським літакам, але й советським пілотам. Ген. Ванденберг твердить, що аліантські летуни, перехоплюючи в повітря радіопересилання ворожих літаків, чують виключно російську мову. Цим виясняється теж факт, що ворожі літаки ніколи не запускаються над аліантський територію, боячись, щоб збитий літак та схоплений аліантями живий або мертвий ворожий пілот не дав матеріального доказу явної советської інтервенції в корейській війні. Ген. Ванденберг в дальшому з обуренням відкинув поширювані ворогом поголоски, мовляв, аліанти подають тільки ворожі авіаційні втрати, скриваючи свої власні. Він вияснив, що за час від 30-го червня до 15-го жовтня аліанти збили 90 ворожих літаків, втратили в тому самому часі 53 власних літаків, але тільки 10 з них було збитих ворожими літаками. Це мінімальні втрати, як зважити, що в тому часі аліантська авіація виконала 34,722 „агресивних босових місій“, в враховуючи в це розвідчих, обсерваційних і транспортних летів.

СТВОРЕНО КОМУНІСТИЧНИЙ „ОБ'ЄДНАНИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ“

Відень. З поінформованих джерел з Чехословаччини повідомляють, що Советський Союз, для протизагвора європейському генеральному штабу під проводом ген. Айзенгауера, створив свій „об'єднаний генеральний штаб“ в Східній Європі. Цей штаб очолює маршал Іван С. Конєв, советський заступник міністра війни та головний командант сухопутних збройних сил. Крім інших високих советських старшин, до цього штабу входять переважно міністри війни та шефи генеральних штабів сателітських країн: Чехословаччини, Румунії, Болгарії, Альбанії, Малярщини, Польщі і Східної Німеччини. Останнього тяжня в Карльсбаді в Чехословаччині мали відбутися наради того штабу, якими проводив Конєв, та в яких з чеського боку взяли участь міністер оборони А. Пепецка і шеф штабу ген. Прохазка. Східну Німеччину репрезентували на тих нарадах генерали: Вільгельм Цайссер, Вінсент Мюллер та ген. Гомез.

В СВІТІ

● Шеф штабу Американської Армії, ген. Лотон Коліне, приїхав на триденні відвідини до Індонезії, щоб позиньямитися з положенням на фронті та відбутти наради з французькими командантами. ● Дня 2-го листопада вилде корабель „Джонерал Міор“ з Времени в Німеччину, чеський скиталець Олександр Ринскай, який замислав листу одного мільйона експілятив, переселення або репатріацію досі Міжнародною Організацією для Вітаків (ІРО). ● Представники Атлантичного Пакту підписали вчора в Лондоні відповідне доповнення до договору, на підставі якого спільні оборонні зобов'язання поширюється теж на турецько-советський кордон. ● Советська преса, коментуючи призначення ген. Кларка першим американським амбасадором у Ватикані, твердить, що з відкриттям цієї амбасаді Злучені Держави думають створити свій новий шпигунський серосекр в Європі.

СВОБОДА **СВОБОДА**
UKRAINSKYI SHODENNIK UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$ 5.25	Six months	\$ 5.25
На три місяці	\$ 2.75	Three months	\$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Едвард М. О'Конор,
Член ДП Комісії, Вашингтон.

ТРАГЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

(Доповідь, виглошена на Академії ЗУАДК в Метрополітен Опері Гауз у Філадельфії, 13-го жовтня 1951).

РЕЛІГІЙНІ ПРИСТРАСТІ В ПОЛІТИЦІ

За кожним разом, коли уряд Злучених Держав опиниться в такому стані, що інтереси країни вимагають нав'язання дипломатичних стосунків з Ватиканом, доводиться йому боротися з дуже сильною опозицією. Так було в минулому, так і сьогодні, коли президент Труман рішився вислати до Ватикану американським амбасадором ген. Марка В. Кларка. З опозицією стіпається також і президент Рузвельт, хоча він не вислав амбасадора до Ватикану, а тільки свого особистого представника, спископала М. Тейлора, і то в часі війни, коли така кончеція була наглядна. Як відомо, Тейлор вив'язувався зі свого завдання якнайкраще, за що дістав потім загальне призначення. Президент Труман, баптист і масон, уже півтора року тому важив справу висилки представника до Ватикану. Коли ж він рішився на висилку ген. Кларка амбасадором, то тут певно заважили дуже сильні аргументи в користь самої Америки. Заважили тут завдання, покладені відомим світом на цю країну, як провідника в змаганнях до світового миру і припинення комуністично-кремлівської агресії. До того Ватикан є не тільки релігійний центр, але також держава в міжнародному розумінні. Територія цієї держави дуже мала, але мала є, наприклад, також і князівство Тіхтенштайн, до якого Злучені Держави вислали своїх послів. Хоч, коли йдеться про опозицію, то не територія тут заважає, а те, що Ватикан є осередком Католицької Церкви. Правда, піднімаються також поодинокі протестантські голоси, які вітають цей крок президента Трумана й вважають його розумним. Навіть конгресмен Френклін Д. Рузвельт мол., син бувшого президента, признається одверто в пресі, що він ще з Європи закликав президента Трумана відновити дипломатичні зв'язки з Ватиканом. Не зважаючи на те, президента засипано масою протестів. Так, як справи стоять сьогодні, Сенат мабуть не затвердить цього амбасадорства. Хоча признаючи послів — це привілей президента, проте Конгрес може відмовити грошей на утримання даного посольства, так, як це сталося в 1868 році з посольством Злучених Держав до Папської держави. Та й вибір генерала Кларка амбасадором завдає окремого клопоту, бо закон з 1870 року забороняє офіцерам займати цивільні посади в уряді. Також і тут треба б згоди обох палат Конгресу, щоб можна зробити виняток, а це ледве чи вдасться. Однак Конгрес зійдеться на нову сесію щойно в січні. Тому невідомо, чи ген. Кларк міг би до цього часу сповняти в Ватикані обов'язки американського амбасадора.

Поміняючи те все, найбільшою перепорою є опозиція протестантських Церков, які обстоюють, що амбасадорство до Ватикану порушує основний американський принцип, себто відділення церкви від держави. Вони вважають, що як не треба вислати амбасадора до Світової Ради Церков у Женеві, так не треба теж вислати його і до Ватикану. В поступку президента добувають деякі не тільки „не-американізм", але „політичні махінації", звернені на те, щоб з'єднати собі при наступних виборах голоси Нью Йорку. Дехто навіть домагається, щоб на випадок, коли амбасадорство при Ватикані вдержиться, римо-католицька гірхарсія зголосила себе в департаменті стейту „чужинськими агентами".

Вже з цього, що ми згадали, можна пізнати, що немає в Америці задовільних взаємовідносин між християнськими віровизнаннями; і то в час, коли в цілому світі ведеться боротьба на життя і смерть між релігією і комуністичним безбожництвом.

При кінці ще згадаємо, що комуністична італійська преса назвала евентуальне американське амбасадорство при Ватикані „центром шпигунства", зверненням проти таких „миролюбних країн", як Росія і сателіти, а також знаком, що війна наближається...

З вибухом другої світової війни володарі з Кремля і сили Гітлера було одне — вони злучилися разом в спільній змові на завоювання всіх менших і слабших народів. Цей союз, очевидно, був скерований на поразку оборонців західної культури і традицій. Було неминуче, що цей союз розпадеться та що оба ці міжнародні бандіти почнуть битися самі між собою за захоплення всієї добччі. Націстична Німеччина вторглась до Сов. Союзу, а історія занотувала незвичайну і безприкладну швидкість, з якою німецькі армії підійшли — під ворота Москви і Ленінграду та перейшли через Україну до Чорного моря і далі. Непоінформовані маси Заходу мали враження, що націстичної воєнної машини не можна зупинити та що Советський Союз може бути завоюваний впродовж неміжово короткого часу. Щойно в останніх днях війни ми довідалися про справжні причини того швидкого походу через простори Советського Союзу, що майже не натрапляв на спротив. Ми довідалися, що народи Советського Союзу, зокрема українці, початково гляділи на німецьких нацистів, як на своїх визвольників, — як на ще одну історичну нагоду здобути собі національну незалежність. Вони згоділися, що матимуть нагоду взяти зброю в руки та цілком прогнати большевиків з України і що після війни вони вже потраплять якось відбудувати українську державу. Але тут їх обмануто; їхні надії розбилися об скали відчаю, коли націстичні завоювання почали відноситися до них як до меншважливого, вважаючи їх майже за худобу. Коли український народ усвідомив собі, що його надії на незалежність є даремні, та що націстичні націсти такі самі лихі, як комуністичні гнобителі, він обернув свою зброю проти нового окупанта. Тоді український повстанський рух був змушений воювати на два фронти, проти комуністів і проти нацистів. Подібні обставини заіснували теж в інших советських республіках, зайнятих націстичними арміями.

Від закінчення другої світової війни встановлено один важливий факт, а саме: кремлівські володарі в першій стадії війни не мали підтримки народних мас. Навпаки, там не було справжнього спротиву, аж доки німецькі сили не дійшли до воріт Москви і Сталінграду. В тому часі народні маси вже були обурені застосуванням до них поведінки нацистів та почали боротьбу, не за рятуння комунізму, але за свій власний рятуюнок. Тільки тоді Сталін мав можливість проголосити „вітчизняну війну" війну, яка вплила в нарід надію на краді дні після війни.

Після закінчення другої світової війни українська нація попала в те тяжкі руки комуністичного поневолення. Її більше відіпаровано від Західного світу кількома новими захопленнями державами, з яких Сталін створив „санитарний кордон". Можна б думати, що такі драстичні події призвели до повного заломання українського національного духа в Україні. Але ми знаємо, що так не сталося, бо це навіть сьогодні рух спротиву в Україні є такого характеру і таких розмірів, що став причиною турботи володарів в Кремлі та заставив їх до нових нищівних програм в намаганнях зломити національний дух незалежності.

Трагічна історія України, — разом з її багатьма героїчними епопеями, відноситься до всіх поневоленних народів, які перебувають в залізних оковах Кремля. Цю історію України ми оправдано можемо вважати символом і показником для зрозуміння інших народів, що творять численні республіки Советського Союзу. З цих історичних фактів ми можемо витягнути одну велику науку, а саме, що не-російські народи, які творять більшість населення Советського Союзу, є найбільш слабким пунктом в советських планах на завоювання світу. Вони є найбільш слабким пунктом, бо впродовж століть їх зневажували і вони терпіли під російським імперіалізмом; вони не мають нічого спільного з давніми царями в Москві, ані з новими царями в Кремлі, і можна розраховувати, що вони, — як тільки трапиться нагода — спробують на героїчно зусилля, щоб скинути ярмо їхніх гнобителів. Це є найбільша слабкість в планах ворога цілого людського роду, і цю слабкість треба пізнати та вловити використати. Ми мусимо бути виразні і рішучі в нашій підтримці універсального принципу самовизначення, і це наше становище ми мусимо подати до відомо народям всіх тих поневоленних країн. Якщо ми передамо це за залізу за словом і при цьому твердо стіймо, ми тим самим створимо велику можливість для відвернення війни та для встановлення справедливого миру і волі для всіх.

З цікавістю та великим доволенням я довідався про створення в Злучених Державах організації, відомої як заінокорпорований Фонд Вільної Росії. Це заохочуюча вістка, що деякі добрі американці пізнали змагання російського народу та планують зробити щонебудь для привернення його добре заслуженої волі від тиранії комунізму. З другого боку я був поважно стурбований, що ніхто не думає робити щонебудь для справі не-російських народів Советського Союзу, які творять більшість та які виразно становлять групу націй, що бажать волі і вольностей так само сильно, як будь-який інший народ. Наскільки мені відомо, досі не створено ще жадної американської організації, яка заступала б справу цих поневоленних націй, або заохочувала їх вдержати при житті дух національної культури і незалежності та подбала б про практичні засоби, при допомозі яких можна б одного дня здійснити їхні надії на ліпше життя. Тому я оцім гарячо даю під ваш розгляд — та під розгляд

всіх волелюбних американців — кончеція створення організації, що була б відома як Американський Комітет для Визволення Не-Російських Народів Советського Союзу. Я переконаний, що коли американському народові будуть подані такі факти, як їх подано вам цього вечора, він радо підтримає такий вартісний і кончний почин. Якщо виясниться, що така організація може у великій мірі спричинитися до відвернення небезпеки, яка загрожую вільним людям в цілому світі, успіх такої організації буде забезпечений.

Дух патріотів, що здійснив в цьому місті Філадельфії історичну Декларацію Незалежності, живе сьогодні в серцях і умах тих сьогоднішніх патріотів, що живуть в поневоленних країнах. Надії і амбіції, прагнення і боротьба українських патріотів є такі самі, як і мали американські Батьки Основоположники. Якщо ми бажасмо зберегти Богом дані вольності, які дісталися нам через застосування Декларації Незалежності, ми мусимо подбати, щоб їх здобули в найшвидше можливу часі, теж всі ті, що борються за такі самі принципи. Це є наша виразна історична місія. Ряди вільних людей мусять бути помножені багато разів, заки ми зможемо дійти до тої великої мети універсального миру, для якого ми тепер віддаємо наші цілосердечні зусилля. — Хай же Господь приспішить той щасливий день, коли всі люди будуть вільні та коли всі нації, створені на природному принципі самовизначення, — увійдуть в Світову Спільноту Націй, віддану постійному Мирові.

Іван Кедриш.

ЧОРНІ ДНІ АНГЛІЇ

До найбільш ексцлосивних, замкнених у своєму гурті і відмежованих від усіх інших громадянських верств муром традиційних переказів і пересудів, була каста англійської аристократії, старої шляхти, що гордилася своїми титулами й жила на своїх замках, свідках слави лицарської давнини краю. Всі ці мурі впали не тому, що демократичний дух опанував всі громадянські шари Англії від низів до найвищих піл із „сосоветі", але тому, що англійська шляхта — зубожіла. І сьогодні всі ті пишні замки, що були окутані легендами, що їх можна було оглядати тільки з далекої віддалі, стали місцем зарібкування їхніх утилюваних панів. Всі прогуляння в Англії відбуваються ніби до котрогось із пречислених замків, — їх можна за малі гроші оглядати в середині, за гроші можна там і з'їсти та здебільша й переночувати. Швайцарська преса зазначає, як курйоз сучасної Англії, що в кулуарах палати лордів менше розмов чути на сучасні актуальні політичні теми, як проте, скільки „гостей" має котрийсь лорд і скільки він на цьому заробив...

Зубожіння недавньої провідної верстви Англії не прийшло в наслідок лише тих суспільних реформ, що їх перевів і переводив соціалістичний уряд. Це зубожіння прийшло ступенно, разом із зубожінням цілої Англії, разом із зниженням життєвого рівня всіх її суспільних верств. Очевидно, консерватисти закидають лейбористам, що це вина соці-

І. Я. Хамуляк.

До українсько-російських взаємин

У своїх розрахунках відносно советської проблематики, американці повинні відрізнювати два моменти: 1. Підготовка до успішної оборони від нападу СССР та 2. Евентуальна окупація теренів, на яких тепер господарить Кремль. І коли в першому випадку, щоб з'єднати собі якнайбільше союзників, відповідальні американські кола змушені не раз іти на далекоїдучі концесії, обіцянки, то в другому випадку військова окупація та її політичні дорадники бажали б якнайбільше свободи не лише для успішного адміністрування тими терезами, але й для того, щоб творити належні основи для порядку на тих терезах в поокупційному періоді.

Маючи ті два моменти на увазі, можемо теж зрозуміти і труднощі, з якими доводиться зустрічатися відповідальним колам при монтуванні анти-большевизького фронту. В першу чергу треба знати, що це люди різних національностей, що провадять боротьбу за визволення своїх народів і країн від російсько-большевизького панування і за створення вільних незалежних держав. В таких обставинах дійсно революційною продрою росіянин повинна би бути: вільна і демократична Росія в її етнографічних землях та мирне співжиття і співпраця з усіми своїми близькими і

дальшими сусідами, з Україною, Вілоруссю країнами Прибалтики і т. п. Але, на жаль, ніякий росіянин ще в тому дусі не висловився ніде. Натомість російські емігранти мріють про збереження імперіалістичної Росії в теперішніх кордонах СССР і не визнають права інших народів, що входять в склад СССР, на їхні незалежне державне життя. Їхні гасла „федерації" гасла про „право нації на самовизначення" — це добре відома підсоветським народам дешева демагогія большевицької влади навіть з тією ж самою шаблоною фразеологією.

Неросійські народи мають свої державні центри на еміграції, що виявляють волю і прагнення своїх народів до визволення з ярма російської імперіалістичної держави. Тому не можна погодитися з твердженням В. Г. Черберлена, що „жодна із організацій поза кордонами СССР не може претендувати авторитетно говорити за російський народ або такі народи СССР, як українці, кавказці, народи Центральної Азії". Якщо б п. Черберлен сумнівався, чи конкретно та чи інша організація може говорити сама від імені всього народу України, то це інша справа, але якщо він думає, що вони усі разом не мають таких компетенцій, тоді такого ствердження вірним назвати не можна. За російський народ — російські організації говорити не можуть, бо вони не є його „утро, але народи поневолені Росією мають тут на еміграції своїх представників, яких можна назвати і морально і формально речниками своїх народів, мало того, вони для своїх рідних в СССР є одиними символами визволення з-під російської окупації.

Тому для встановлення справжнього миру в світі треба усунути найбільшу перешкоду для миру — російську імперію. Саме тільки перефарбування імперії з червоної на білу не забезпечить миру. Імперія повинна розвалитися і на її руїнах повинні створитися вільні національні держави. За прапорами Свободи підуть усі неросійські народи, мало того, за ними підуть і ті чесні росіяни, яких сьогодні російські емігранти звать „дикаками", але завтра прозвуть їх великими синами свого народу, росіянами, які не лише хочуть замінити „комуністичну диктатуру" на „білу" диктатуру Керенських, Мельгунових та Болдиревих, але хочуть усунення диктатури взагалі. З такими розсудами вже сьогодні стоять усі свободолобні народи, з такими розсудами і українці та інші народи схвезуть мирної співпраці.

Якщо ж Західний світ робитиме заходи для збереження турми народів, навіть признавши сторожками її знамениті Сталіна російських емігрантських діячів, то він поставить проти себе усі неросійські народи.

ним, а не соціалістичними й господарськими гаслами.

Кажуть, що коли зараз після закінчення війни переможець Вінстон Черчил перепав при виборі (це сталося під час Верльської конференції, яка завершувала Тегеранські і Ялтські грихи Рузвельта, що за них досі платять людство, дарма, що Рузвельт не дожив, вже і кінця війни), то по-філософськи потішав себе, що може й добре, що не буде грабарею великодержавницької потути Англії. Коли б він дійсно так сказав, то це вказувало б на його передбачливість, що настануть часи, що в них загубитиме великодержавницька потуга, здобута за часів Вікторії. Все ж головним аргументом Черчила і консервативістів в їх виборчій кампанії

(Докінчення на стор. 3-тій).

Із Керницький. ДЕРБИ В ЗАКАМАРКАХ*

Воно відома річ і цього зазі! Ви мусите випрати ці виперечувати не доведеться, що перший фінальний матч за футбольне місце Реп'яжівського району між командами с. Димайміхів і с. Закамарки закінчився вітчию 0:0.

То ж перед вирішальними відплатними змаганнями капітан команди с. Димайміхів, Кирило Варениця, гаряче відкликався до совісті і честі димайміхівських спортсменів, кажучи:

— Друзі! Ви мусите рятувати добру славу і світлі спортивні традиції села Димайміхів! Ви — городоші і надія нашого села. На нас задивлені очі всіх громадян, від грудної дитини до беззубої, сивої бабусі. Дру-

*) Подія відбувається в 1911-12 рр.

багнетами, боксерами, чи із залізними, скажемо штабами. Тії прокляті часи темряви та безкультури не повернуться вже ніколи! Сьогодні, коли кується новий порядок на світі, ми і голіруч дамо собі раду, якщо цього вимагатимуть добра слава і світлі спортивні традиції нашого села.

Ось так, підклавши як слід за драбини вареників із сметаною, в самий празник Чесного Хреста, репрезентативна одиннадцятка села Димайміхів вирушила на відплатні змагання з селом Закамарки. Хлопці зразу понащарували напростець, лугами та сіножатями, щоб з'явитися на полі бою в приписану пору — точно в 2-й годині за старим, а в 3-тій за новим часом, а точніше — поки ще нанотечі розпінчуть в церкві Вечірню.

Ідуть ото хлопці, перекакують косаційні ривкаки, підспівують патріотичних пісень, аж тут, де приходить давня границя — річка впопелек собі плоскооче, не так річка, як потічок гаморить собі поміж очеретами. А потічок оцей, дарма, що невеличкий, так сердитий і норосвистий, а вже не дай-біг дощу, повіддя, так вам усі місткі і клочки позминас та у безвісті позаносить.

Поставали хлопці в тому місці, де споконвіку повинен лежати місток, а з містка, очевидно ні сліду. Тільки жовті гривні-хвилі пінається, плесо каламутять. Задумалась хлопці, задивилися у воду, капітан команди, Кирило Варениця каже:

— Нічого, каже не відси: місток, каже, гарбуз його бабі горбатій, навесно вже під Одесу затасало. Прийдеться нам, друзі, вбрід через річку лізти.

— І подав команду: — Струнку! Складай штани! Хлопці служняку покидали штани, сорочки і що там ще в кого було, кожний змотав свої достатки в клуночок, несе отой клуночок понад головою, а сам по пояс бредє через річку, до того берега дрейфує. Так щасливо пробіглися на той берег напад, поміч і оборона. А зразу — один тільки Омелько Хрущик веротар, остався. Іде оце останнім Омелько

Хрущик, веротар, і несе в одній руці власні черевки, а в другій — м'яч, п'ятий номер. Іде оце Омелько Хрущик, веротар, і чус, що нога йому на камені посковзнулась і що він невідомо летить у воду. Летить оце Омелько Хрущик стрімголов у воду і знай міркує: котрою його в біса рукою вхопитися за берег? Чи тою, в якій тримас м'яч, п'ятий номер, чи тою, що в ній несе черевки? А черевки в нього майже нові, підбиті гумою з большевицького танка, щойно тиждєнь тому, як зайняв їх за мішок картоплі та мірку пшеничної муки. Отак роздумуючи, пускає Омелько Хрущик, м'яч п'ятий номер, хапається за берег, берег обривається, а Омелько — бебєх у воду!

Робиться, звичайно, маленьке зашіпання. Омелькові подають драбину, витягають його з води, Омелько чхас, виплюс намул і жабуриння і трохи не плаче:

— Тримайте, — кричить, — бальон! Бальон, каже, друзі, вода мені вихопила!

А м'яч отой, тимчасом, як

поплив собі, так поплив... Ну, репрезентативна одинадцятка села Димайміхів, очолена капітаном Кирилом Вареницею, залишас свої манатки на березі та кидастесь наздогін за віткачем. Біжать ото хлопці підтюпцем, а кожний приблизно в такому наївно-розброюючому вигляді, як його мати привела на світ. Біжать собі хлопці вздовж берега в такому, можна сказати, олімпійському одязі, брикують, мов жеребці, вигукують, хабібно м'яч дістають, а тут їм назустріч — богомільні молодіці з Красної Пуці з відступу вертаються.

Повстас знову невеличка метушня. Богомільні молодіці побачивши чортову спокосу, відхрепчуться і щодоху завертають назад на відступ. Хлопці, задивившись на молодіці, задивились на молодіці, на смерть забули за м'яч. А м'яч отой, як поплив, як поплив, так і опинився за кількометрів може з півтори, аж біля заплавіського млина, до греблі причалив. Тут його, остаточно, хлопці спіймали та триумфально витягли з води.

Ну, та воно зрозуміло: поки

репрезентативна одинадцятка села Димайміхів вернулася до своїх штанив та сбочок, поки хлопці оглядєся, поки співають патріотичних підпольних пісень, притюпчили, нарешті, до Закамарки, то було вже грубо по 3-тій годині за новим, за старим, і за всіяними іншими часами. Іншими словами димайміхівські е п о р т с м е н и припінчили небагатою — на дві години з гаком.

(Продовження буде).

УНРАДА В ОБОРОНІ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

(Меморіал Державного Центру УНР до американського уряду)

Польський уряд не визнавав українців офіційно за окремий національний колектив, якому належать культурні і політичні права і навіть відмовляв їм їх національну назву „українці“. Він намагався атомізувати українську національну спільноту і штучно розділити українців на окремі „племена“, яким давав самовільні різні назви: русини, лемки, бойки, гудули, поліщуки, православні і таке інше. В деяких українських областях під Польщею українців записували як „тутешніх“. Навіть стародавню історичну назву Галичини польський уряд офіційно змінив на „Східню Малополющу“, щоб заперечити український характер цієї території.

За польського панування в Західній Україні польський уряд вів політику систематичного безоглядного винищення українців. Це доба неспинних польських переслідувань, арештів, репресій і насильств та час перманентної боротьби між українським народом і польською державою.

Польський уряд доводив українське селянство до становища паріїв, не допускаючи його до купівлі землі у великих землевласників, і провадив колонізацію краю поляками. Українські робітники не могли собі знайти праці в державних польських підприємствах. Навіть в багатьох польських приватних підприємствах не призначали на працю українських робітників, якщо вони не змінили своєї української національності на польську.

Вступ українців на польську державну службу був до краю обмежений, а коли їх на ту службу приймали, то переводили їх на польську етнографічну територію. Той же польський режим знищив в Галичині українське шкільництво, що було за Австрії.

В цілій Польщі, за винятком однієї хліборобської української школи, не мали українці ніяких професійних шкіл, удержуваних урядовим коштом. Одночасно польська влада ставила великі перешкоди для заснування приватних українських шкіл.

До високих шкіл приймала польська влада тільки обмежене число української молоді, а одночасно влада заборонами і репресіями не дозволяла українцям творити свої власні приватні українські високі школи. Український гайний Університет у Львові був заборонений і професори та студенти були виставлені на тяжкі репресії з польського боку (1922 р.). Тому українська академічна мо-

лодь мусіла студіювати в закордонних високих школах, зокрема в Чехословаччині, якої уряд дозволив українцям вступ до своїх високих шкіл і уможливив створити приватні українські високі школи, з урядовою допомогою ЧСР.

На північно-західних землях, а зокрема на Холмщині й Підляшші, польський уряд повів релігійні переслідування. В 1938 році озброєні ватаги польських колоністів проходили сілами Холмщини й Підляшшя і під охороною польської влади безкарно, руйнуючи майно і допускаючи фізичних насильств над православним населенням, терором приневолювали цілі українські громади, перейти з православ'я на католицьку віру, що рівнялось їх поліонізації. В тім же часі в тих самих областях під натиском польського уряду знищено і спалено 115 православних церков. Проти цих насильств виступили в той час з протестами у своїх пастирських листах православний митрополит у Варшаві Діонісій та греко-католицький митрополит у Львові граф А. Шептицький. Відповідні документи, зібрані у тій справі українськими парламентаристами, є в архівах польського союму і в українських наукових установах. Українських греко-католицьких священників, які записували і мене вірних у церковних книгах і документах в українській транскарпатській, польська влада масово притягала до судової відповідальності, ніби за фальшування урядових документів, а суди накладали на них важкі кари ув'язнення та кари грошові.

На спротив українців польський шовіністичний політичний уряд відповідав, між іншим, так званими пацифікаціями, загально-відомими в культурному світі в рр. 1930 і 1938: по українських селах і містах в Галичині розійджали польські військові або поліційні частини, вигнали м хат видатніших українських діячів і важко їх на очах громади повбивали, не раз із смертним вислідом, руйнуючи при тому українське приватне майно і майно українських господарських та культурних установ. В році 1938 польський уряд заложив для українських політичних в азонів концентраційний табір в Березі Картузькій.

Цей стан постійної боротьби між польською державою та українським народом значно ослаблював Польщу, та, між іншим, спричинився до її скорого упадку у війні 1939 р. (Закінчення буде)

За Самостійну Соборну Українську Державу!

ЗА ПОДІЛ ССРСР НА ВЛАСНІ НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ! ЗА ВОЛЮ ДЛЯ ВСІХ НАРОДІВ!

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЬО-ЙОРКУ, БРУКЛІНА, БРОНКСУ, АСТОРІ, ПОНКЕРСУ, НЬОАРКУ, ДЖЕРЗІ СІТІ, ВАЛОНУ ТА ЦІЛОЇ МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ОКРУГИ!

Закликаємо Вас на

ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ

ЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ПРОТИ РОСІЙСЬКОГО І КОМУНІСТИЧНОГО ІМПЕРІАЛІЗМІВ

МАНІФЕСТАЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДА 1951 Р.

В ЗАЛІ МАНГЕТТЕН СЕНТІР при 311 Вест 34-та вулиця в Нью-Йорку.

Початок Маніфестації в год. 2-гій пополудні.

Під час Маніфестації промовлятимуть визначні американські і українські представники.

УКРАЇНЦІ!

В цій критичній хвилині світової історії ми маємо священний обов'язок: СКАЗАТИ світові правду про український народ і його змагання! ЗАПРОТЕСТУВАТИ проти окупації й поневолення України російським колись білим, а тепер червоним імперіалізмом та проти поповняваних ним злочинів над українським народом! ОСТЕРЕГТИ світ перед новою загрозю білого і червоного російського імперіалізму, що об'єднується в новому поході на завоювання світу! ДОМАГАТИСЬ негайної акції очолюваного Злученими Державами пільного світу для припинення комуністсько-російського народо-вбивства в Україні та інших поневолених Московою країнах! ПІДДЕРЖАТИ зусилля президента Трумана і американського уряду в мобілізації вільного світу для боротьби проти комуністсько-російського імперіалізму! ЗАМАНІФЕСТУВАТИ нашу духову єдність з українським народом в його верній боротьбі за найвищі ідеали людства — волю і народоправство — за які найкращі сини теж американського та інших союзних народів сьогодні проливають свою кров на побовсях далекої Борі!

ХАН ЖИВЕ ОЧОЛЮВАНА АМЕРИКОЮ БОРОТББА ЗА ВОЛЮ, МИР І СПРАВЕДЛИВІСТЬ! ГЕТЬ З БІЛИМ І ЧЕРВОНИМ РОСІЙСЬКИМ ІМПЕРІАЛІЗМОМ!

ВСІ НА ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ МАНІФЕСТАЦІЮ 11-го ЛИСТОПАДА! Український Все-Громадський Маніфест. Комітет.

ВИШИВАНІ ВЕЧОРНИЦІ ОУЖ

Американські журнали повні образки і фотографії, що відтворюють костюми перших часів американської історії: піонери, офіцери обох армій в часі громадянської війни, жінки в широких сідницях і високих зачісках... Росіяни недавно влаштували в користь Толстовського фонду „Бал Анни Карениної“, на якому певно було трохи й наших земляків...

Колі б ми, українки, хотіли взятися до відновлення наших історичних одягів у різні часи, могли б ми дати багато такого, що було тоді спільним для всієї Європи — моди Франції, а багато й такого, що можна знайти хіба тільки у великих знавців: моди і одяги нашої козачої старшини, міщанства та вищого урядництва.

Але ми, українки, масмо більше, ніж це: ми масмо свій стиль у окрасах наших суконь, блозок, костюмів. Цей стиль довгими нічними годинами виплекали і створили наші прабаби, а наші баби і мами зберегли його, витончили і пристосували до нашого звичайного міського строю.

Український народний стрій виріс і зріс на питомоному українській жінці прагненні краси. Чи для буденної праці, чи — тим більше — на свято наша жінка мусіла мати щось гарне, щось веселе, щоб „очі одбирало“. Мабуть ніхто не працював так тяжко, як наша жінка на селі — і в полі і коло худоби, і коло дітей, і на ярмарку, і пограги, і спекти — а проте вона мусіла, вона не могла обійтись без того, щоб не мати гарно вишиваної узорчастої, барвистої сорочки, плахти, оціпка, фартуха.

Наша інтелігенція бережно підтримала ці смарби народного мистецтва і уміло та старанно внесла їх у наше щоденне життя: вишивані подушки, обру-

сі, блозки, фіранки, що надавали незрівняного чару нашим хатам.

Тепер, на еміграції, помічається часом серед наших жінок бажання нівелюватися, прирівнятися. Ми чи то забули, чи-то закинули куди-на дню скрині наш стиль, нашу своєрідність, красу нашої вишивки і елегантську вишуканість її на вечеровому строї, блозці, сукні.

Везперечно, це тільки тимчасова апатія, пасивність, вплив надто яскравих і різких барв оточення. Але не можна, щоб ця апатія і ця пасивність тривали надто довго! Треба прокинутись, зрушити, знайти знову самих себе і свій стиль.

Щоб зробити перший крок в цьому напрямі, Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки вирішило влаштувати Вишивані Вечорниці, що мають відбутись 1-го березня в Бетговен Голл, на 5-й вулиці в Нью-Йорку.

Називаємо це вечорницями, а не балем, щоб не ставити суворих вимог спеціально щодня бальних суконь: може бути блозка і довга сідниця, може бути і вечерева. Це перша спроба на новому терені повернутися до елегантних і стилічних вечорів, що ними пишалися колись наші міста. Це перший поштовх, легенький поштовх любов'ячої мамини руки до своїх доньок: ану, рухніться, згадайте мене, віддайте мені тям, чому я вас навчила, не шкродуючи ні своєї: рук, ні оцей, ні труду. Це — перший заклид до нашої еліги, до наших елегантк і до нашої молоді — відтворітьте, витончайте і покажіть в житті красу нашого мистецтва.

Першого березня в Бетговен Голл мас відбутись вечірка, де смак і умілість, веселість і мистецтво, стиль і національ-

ність мають поєднатися в одне, щоб створити атмосферу поного і незатьмареного задоволення.

Першого березня мас відбутись констес не на багатій стрі, не на кількості витрачених грошей, а констес смаку, мистецтва і знання своєї культури, свого стилю.

Головна Управа ОУЖ.

ЗАЯВА

Шановний Пане Редакторе! Не відмовте помістити у Вашому шановному органі таку заяву:

Шість років Театр-Студія, переборюючи неймовірні труднощі, намагалася покласти підвалини під майбутній український театр на еміграції і тим самим допомогти нашому суспільству виконати свою відповідальну місію за межами окупованої батьківщини.

З прикристю і гірким болем мусимось призначити, що завдання, яке ми взяли на себе виявилось непосильним для нас. Керівні органи наших громадських установ і досі дотримуються того консервативно-провінційного погляду, що театр — це тільки розвагова інституція далеко не першої ваги і тому він може існувати, як: прибуткове підприємство, залишене приватній ініціативі.

Студія, на жаль, не зуміла підшукати переконливих аргументів нашої еміграційній громаді — про вагу і потребу театру для українського культурного, духового і політичного росту. Бороги зуміли використати силу впливу театру і уміють використати його як засіб зокрема проти нас.

За останні два роки після приїзду до Америки усі інтенції і намагання Студії розбились об льодову стіну байдужості. Тим часом, коли еміграційна молодь після праці мала і мас можливість та час для науки і тим самим дбати про свою будущність на новому континенті, їхні ровесники студійці щоденно до пізньої ночі віддавали ці дорогі години на підготовку себе для українського театру.

Остаточно переконавшись у безцілності цієї сизифової праці і не відважуючись наділати брати на себе відповідальність за майбутню молоді, щоб не наражуватись на жаль до мене їхніх батьків, я, як керівник Театру-Студії, порадив їм виключитись у загальний ритм еміграційного життя.

З дня 16 жовтня 1951 р. Театр-Студія припинила своє існування, про що вважаю за свій обов'язок повідомити наших шановних глядачів і друзів.

Посип Гіряк

РОЗГОРТАЄТЬСЯ РУХ ЗА КАНДИДАТУРУ АЙЗЕНГАВРА НА ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон.—Серед республіканців розгортається стихійна кампанія за притягнення генерала Двайта Д. Айзенгавера в кандидати на вибір президента в наступному році. Його найближчі прихильники, які досі виступали тільки за проєктом спонукати Айзенгавера кандидувати, перейшли тепер до агресивної тактики. У провіді такого руху стає тепер сенатор Джеймс Дофф з Пенсильванії.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ЧОРНІ ДНІ АНГЛІЇ

(Закінчення зі сторони 2)

проти лейбористської більшості — с закид розкладу і занепаду могутності Англії. Нема ніякого сумніву, що в Ірані Англія зазнала страшної поразки: вповні легковаженому Іранові, що до нього ввесь англійський нарід і всі його уряди ставились звисока, як до псевдо-держави цілком в англійській „сфері впливів“, вдалося в блискавично короткій час не тільки навести найбільшої матеріальної втрати, яку вона, Англія, зазнала від непам'ятних часів, та позбавити найбільшого джерела нафти, але й так ударити по англійському престижеві, як цього не зробили навіть большевики, коли за революції ліквідували одного за другим російського генерала, субвенціонованого Англією. І цей упадок англійського престижу в міжнародному світі є найтемніша пляма сучасної Англії. Англійська громадська думка ще не з'ясувала, що істотною причиною всіх її нещастя є англійське угодовство, з вигідництво й потурання доконаним фактам, спротив проти яких вимагав би енергії і зусилля. Розпочавши війну в обороні Польщі перед німецькими доконуваннями фактами, Англія наче б вичерпала всю свою енергію і ввесь свій політичний характер у другій світовій війні. Вона сховалась до кишені таку образу й визов, як трагедія піддержуваного нею генерала Михайловича в Югославії, — вона ради миру з Совєтами і вигоди відцуралась вірного й польського лондонського уряду (мусямо бути справедливий: це був дійсно рідкий в історії світа випадок міжнародної невольності), вона визнала червоний уряд Китаю із страху й опортунізму, що це врятує її колонію Гонгконг (яка наївність!), вона і нині біжить огорнена страхом, щоб „Америка не витянула її у війну“, як переконанням, що світ західної культури не може існувати поруч із світом східної варварії і що до зудару мусить прийти — в ім'я спасіння людства.

Опортунізм і вигідництво Англії, її уряду і всього широкого громадянства, були найкращою спонукою для Ірану повести таку рішучу й безкомпромісову політику, яка — хоч і підрізала фінансово сам Іран — похоронила престиж Англії на всьому Вльзкому і Середньому Сході та дала поштовх і Єгиптові і Іракові ліквідувати тамашні рештки ко-

лишнього англійського панування. І сьогодні Англія опинилась на трагічному роздоріжжі: перед загрозю вигнання з Суезу, Судану, Іраку, так, як дали викинути себе з Ірану. Скоритись цим фактом — це значить поховати своє великодержавництво, — знову ж рятувати свій престиж спротивом — це значить наражуватись на війну, що її англійці далі не хочуть. У 1945 році терезки з голосами англійських виборців пережили у сторону лейбористів такі самі англійські воляки, які хотіли вертатись додому і боялися, що Чорчил заведе їх до нової війни з Совєтами. І сьогодні виборчі противники Чорчила лякають виборців, що Чорчил — це війна, сам же він запевняє, що тільки йому одному може вдатись „утримати мир“ у безпосередній розмові з Сталіном!

Чорних днів Англії не вирішать ніякі Об'єднані Нації, ані ніякі посередництва та нові компроміси. Їх вирішить зміна англійської громадської думки, англійських масових настроїв, що зайшли в сліпий кут безвладності і браку віри у себе і страху перед війною, настрої завжди трагічні для кожної нації.

КРАСВА ПЛАСТОВА СТАРШИНА ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО В ДНЯХ 27—28 ЖОВТНЯ 1951 Р.

відбудеться

ПОСВЯЧЕННЯ

Першого Пластового Дому в Америці в Дітроїті (12001 Lamkin).

В ПРОГРАМІ: В СУБОТУ, 27. жовтня, в год. 10. відкриття Пластової ВИСТАВКИ з участю Верховного Пластуна — СТРЮГЛЕВА, в год. 6. вечір ПЛАСТОВИЙ ВЕЧІР. — В НЕДІЛЮ, 28. жовтня, в год. 1. попол., урочисте ПОСВЯЧЕННЯ Весел. Нароком о. Шмондоком.

УВАГА! КЛІВЛЕНД, О., І ОКОЛИЦІ!

Всі лавою на УКР. РАДІОВИЙ ДЕНЬ І БАЛЬ Української Радіо Передачі міста і околиці Cleveland, O.

котрої слухаємо кожної неділі від год. 3:35. В неділю, 4-го листопада (Nov.) доבלасимо і змішано час УРП. Будемо надавати від год. 4. до 4:45 на тій самій Радіо станції WRSR 1,490 Кс. УР.П. запрошує всіх слухачів і приятелів приходити громадою і численно на

ГОСТИННИЙ БАЛЬ УР.П.

котрий відбудеться

В СУБОТУ, 27. ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1951 Р. В САЛІ У. Н. ДОМУ, 2251 W. 14th St., CLEVELAND, O.

Початок: 8. год. вечір. Вступ: \$1.00. Дуже популярна Укр. Оркестра Peter Bodgar з Пінтсбургської околиці буде веселити всіх присутніх гостей. Також програма Укр. Нац. Танців Школи В. Авраменка, смачний буфет, нагороди і т. д.

ПОЛІТИЧНА ДИСКУСІЯ СЕРЕД Б. ВОЯКІВ-УКРАЇНЦІВ

Ньюйоркський Відділ Об'єднання б. вояків-українців улаштував у суботу 6. жовтня ц. р. у спільній з Літ.-Мист. Клубом домашній дискусійний вечір на суто політичну тему „Чи можна говорити з росіянами?“ Відкриваючи його, голова Відділу, ген. шт. полк. О. Валієвський пригадав, що „стратегія з продовженням політики“ і тому Відділ рішив започаткувати свій новий сезон вечором, присвяченим політичній тематичі. Головував і започаткував дискусію від Управи Відділу півгодинним вступним словом ред. І. Кедрич — Рудницький, не тримаючись строго запропонованої теми, а заторкуючи низку питань із проблематики взаємин між ворожими народами чи то їхніми верхівками, які стоять на взаємно суперечних становищах. Існуючий однакостний російський фронт у питанні неподільності Росії в її максимальних кордонах Сталіна чи „мінімальних“ з 1939 року мас проти себе однакостний український фронт, коли йдеться про принципи, оформульовані актами 22. січня. Ідеологія трипка, тактика пливка, в ідеології всі згодні, в тактиці можуть існувати різні, тому вона дискусійна. Не признає дискусії тільки такий політичний радикалізм, який змусив ідеологічні принципи з засобами тактики, що мас негативні наслідки у внутрішньому громадському і життєвому середовищі. Як на приклад хаотизування актуальних відносин через брак терену з'ясування таких питань, прелегент вказав на глорифікацію Гетьманщини Павла Скоропадського тим самим українським політичним табором, який є нині найбільш принциповий у відношенні до росіян, дарма, що та Гетьманщина проголосила офіційно федерацію з Росією й активно піддержувала біло-російський рух. У дискусії заборали голос пп.: Красновіс, Дм. Галиччн, Л. Митурга, Гончаренко, Сухомлин, Самілюк, Паливода, Стахів, Фуріальський, Каліна-Лесюк, Зайців, Гончар, і д-р Рієвський. Дискусія завершилася, що не існує в політиці питання „не говорити“, але йдеться про те, 1. хто мас говорити, 2. з ким, 3. коли, і 4. про що. Одногласно стверджено, що „єдине право говорити в імені України з представниками сусідніх народів має Національна Рада і її Вик. Орган чи та установа (УКР), що діятиме у тієном порозумінні. Таксамо не було різниць думок у точі, що старі російські емігранти заперод 34-ох років, які перебувають ввесь той час в Америці, затратили навіть пошлати про відносини в Сх. Європі, не є для українців партнерами, ані теперішній час не годиться для будь-яких політичних переговорів, ані теж переговори не можуть порушувати нашого основного права до власної держави, яку ми мали і за неї поволяли. Затеркине завдання

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

МОВА СТАРІЄТЬСЯ

Підсовєтський поет Іван Вигран, довгий час друкований в УССР, поет, якого навіть називають „обдарованим“ в совєтській критичній літературі, цими днями отримав гостре зауваження, що він надто „закочаний у минульщині“. Ю. Шовкопляс, спираючись на статтю „Правди“ „Проти ідеологічних перекутень в літературі“; виявив, що Вигран „милується одвичними українськими красвидами, мало приділюючи уваги „блискучій сучасності“, до того ж уживає ще й застарілої мови. У віршах поета, — заявляв Шовкопляс, — читаєш натрапляєш ввесь час на такі слова та вирази, як „чота“, „товар“, „кринця“, „позліткі“, „двічений морі“, „блатане море“ тощо, а в поезії, присвяченій показові совєтського села, старанно перелічує речі колишнього селянського вжитку, як от „каптар“, „безмен“, „коряк“, „очіпок“, форма для пасок, „кляпало-калатало“. Вигранові закидається: „Картини минулого написані ним яскраво, барвисто, впевненою рукою майстра, а сучасне постас перед ним у вигляді блідих одноманітних фотографій.“

Про мову автор критичної статті каже: „Ми ні в якому разі не проти того, щоб совєтська література використовувала багатство народної мови, надбані віками. Та чи може совєтська література досконало відобразити ті величезні економічні, політичні й культурні зміни, що сталися в націй країні, нехтуючи змінами, що сталися за цей час в народній мові? Чи мас право письменник уникати нових слів і виразів, що з'являються в розмовній мові трудючих мас...“ (У. Думка).

УВАГА! НЬО-ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

Об'єднання Прихильників Визвольної Бороти України, Відділ в Нью-Йорку

в 9-ту річницю повстання Української Повстанської Армії В СУБОТУ, 27. ЖОВТНЯ 1951 Р.

у великій залі Літературно-Мистецького Клубу в Нью-Йорку при 149 2-га Евіно.

ВИСТАВНУ

ПІДПОЛЬНИХ ВИДАНЬ І ДОКУМЕНТІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБИ В РОКАХ 1944—1950

В програмі Виставки наступні доповіді: д-р М. Прокоп: „Підпольні видання українського визвольного руху на українських землях“. Проф. П. Мейк: „Ніл Хасевич і його підпольна мистецька творчість“. Режисер П. Гіряк — Читання віршів з художньої красної літератури. Відкриття виставки в год. 6. вечором. Початок доповідей в год. 6:30 вечором.

До відвідин Виставки запрошуємо українську громадськість м. Нью-Йорку з околиці. Прийдіть оглянути документи праці тих, які в умовах більшовицької диктатури ввесь ідеально-політичну і збройну боротьбу проти духового і фізичного поневолення українського народу. Прийдіть почитати віршів й нестезжувати українську пресу в ССРСР, прийдіть почитати про те, як вона постас та які ідеї вона голосить. — Виставка не буде повторена в Нью-Йорку. Управа Відділу.

УВАГА! НЬО-ЙОРК! УВАГА!

ОСЕРЕДКУ СУМА ім. ген. хор. Т. ЧУПРИНКИ в Нью-Йорку, повідомляє, що

відбудеться:

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ В П'ЯТНИЦЮ, 26. ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1951 Р.

в год. 7. вечорі, у власній домівці при 123 — 2nd Ave., в Нью-Йорку.

Запрошується членство і симпатиків. — Управа Осередку.

Український Театр Опери й Балету в Америці

Директор: ДМИТРО ЧУТРО

„МАЗЕПА“

Опера в 3. діях. — Муз. П. Чайковського. У виставі беруть участь визначні оперові співаки, симфонічна оркестра, хор та балет.

ВІВТОРОК, 6. ЛИСТОПАДА 1951 8:15 вечір

CARNEGIE HALL, NEW YORK, N. Y.

П'ЯТНИЦЯ, 9. ЛИСТОПАДА 1951 8:15 вечір

ACADEMY OF MUSIC, PHILADELPHIA, PA.

Іван Розгін

НА МАРГІНЕСІ НАШОГО ТВОРЧОГО КОНЦЕРТУ ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО В ДІТРОЙТІ

28 жовтня в р. в Дітройті, в У. Н. Домі при Мартін стріт, відбувся перший творчий концерт Григорія Китастого. Громадянство Дітройту й округу з нетерпінням чекає того дня, щоб мати знову нагоду слухати і відомі і зовсім нові композиції нашого шановного композитора Григорія Китастого. Оці свої міркування висловлюємо в зв'язку з майбутнім концертом, як скромну але широко-сердечну подяку творчій концертній за його дотеперішню працю.

Про Григорія Китастого уже багато написано українськими і чужинськими музичними критиками в зв'язку з його тріумфальними концертними турами по Україні, Німеччині, Канаді і Америці. Григорія Китастого визнано за творця славної Капелі бандуристів ім. Т. Шевченка, за надзвичайно і творчих і мистецьких успіхів і за талановитого композитора, новатора кобзарського мистецького співу. Ми хочемо сказати про Григорія Китастого одне, що він продовжувач і творець традицій Українських Кобзарів, як реформатора української бандури.

РОЗШУКИ

ПАРАСКУ ІВАНІКОВИЧ, яка була в Erlangen, а останню в Мінхені на Frajmani, пошукує **ПУГОЛЬ СТЕФАНІЯ**, 760 Goueyan St., Windsor, Ont., Canada. Хто знає про неї, прошу подати на поштову адресу.

ОЛЕКСАНДЕР БУРЛАК пошукує свого сина, Семена (Петра) Бурлака, який 18. 3. 45. р. був у Німеччині. Прошу з'ясувати на таку адресу: 105-10 Princeton St., Jamaica, N. Y. Простягти закордонні часописи о передрук.

МИХАЙЛА БЛЕЩЕЦЬКОГО, с. Василя і Катерини Колешник, з села Дреда, пов. Жовква, Галичина, пошукує тата Марія Федик, з дому Колешник. Вістку подати на адресу: Mr. Peter Fedyk, 150 N. 10th Street, Brooklyn 11, N. Y.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острій і довготривалий недуга чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздутий жид лікуємо без операції. Переводимо аналізи крові для супружжя дозволяю. — **Офісові години:** Щодня від 10 рано до 6:45 вечорі. В неділі від 11 до 1 попол. **ЕГЗАМІНАЦІЯ \$3.00.**

Д-р М. МАЙЗЕЛЬ лікар зі старого краю, говорить по українськи, багато років успішно лікує гострі й застарілі недуги м'язів і жінок, недуги широкі і сечового міхура, ніг та загальне ослаблення. Лічення засирками пеніциліна та інших лікарств. Аналізи крові, сечі і інших видів. Аналізи крові для супружжя дозволяю.

107 E. 17th ST., NEW YORK CITY
коло 4-ої Елвено і Union Sq.
Години: Щодня від 10 рано до 1 попол, від 4-7 веч., в неділі від 11-1 попол. **ЕГЗАМІНАЦІЯ \$3.00.**

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (козо 2nd Ave. N.Y.C.)
Tel. GRamercy 5-3993
Внутрішні недуги. Fluoroscory. X-ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналізи крові для супружжя дозволяю.

Офісові години: щодня 1-3 і 5-8 р.м. В неділі від 10-2 попол.

ПОДЯКА

Складаємо найщирішу подяку Всеч. Отцям: о. парохіві Волянському і о. Лонкевичеві за поминальне Богослуження та відправлення глінних останків на кладовище нашого найдорожчого брата і швагера **РОМАНА КОХАНОВИЧА**, помершого трагічною смертю дня 26. вересня 1951 р. у Рачестері, Н. Й.

Зокрема дякуємо Вп. панству Шутрам за їхнє щиро-братерське відношення до нас, приятних смутком. Рівнож дякуємо приятелям, знайомим й всім тим, які віддали останню службу Покійному.

Горем прибиті
Сестра і Швагер.

ЗАМІСТЬ ВІНКА
на могилу бл. п. М. Павелка зложили пожертву в сумі \$20 на Народний Фонд слідуочі родини: Фенчинські, Сельські і Задоречський.

УВАГА! — ГРОМАДЯНИ!
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE
NEW YORK, N. Y.
Мас на складі власного виробу
ФІЛЬЦОВІ КАПЕЛЮХИ
в найновіших фасонах.
у нас купити капелюхи прийнятливо до перероби.
Дальше пригадуємо, що масмо відділ **МУЖЕСЬКОГО ГАЛАНТЕРІЯ** а саме:
Вершні якості сорочки, спортивні сорочки, піжама, знаної марки: "Jayson" і "Fruit of the Loom".
ПРОСИМО ЗАЙТИ І ПЕРЕКОНАТИСЬ ПРО ВИСОКУ ЯКІСТЬ МАТЕРІАЛІВ ТА НИЗЬКУ ФАБРИЧНУ ЦІНУ!
Говоримо по українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7-9 год. рано на хвиліх 1480, (станція WHOM). **ОТВОРЕНО ЩОДЕННО ДО 8:30 веч., в П'ЯТНИЦІ І СУБОТИ ДО 10:00.**
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARKS PLACE, NEW YORK CITY
між 2-ою а 3-ою Елвено.

ДОВОДЬ ПРО МОДЕРНУ АМЕРИКАНСЬКУ ПОЕЗІЮ В. Л.-М. КЛЮБІ

Нью Йорк. — На найближчому вечорі Літературно-Мистецького Клубу в Нью Йорку, в п'ятницю 26-го жовтня, Остап Тарнавський виголосить доповідь про „Модерну американську поезію“. Довідь відбується в приміщеннях Клубу при 149 2-га евеню, в год. 7:30 вечорі.

Там стигнуть — пишануться [сонячній гроно
Великої волі кризь гомері століття... [Вашингтонга
І промінням лються з землі [Вашингтонга
В країні, де чорна неволя стоїть.
Із гордого прапору стьожок- [сузір'я
Мир лине у світ до закуренних [хат...
Зіхлялий в борні, та не впалий [в зневір'я
Жде вільного брата закований [брат.
Все дужче ясніє там Символ [Свободи,
Все дужче шаліє недолідок [лють...
Та скоро зустрінуть повсталі [народи
Людей із-за моря, що волю несуть.

Ми певні, що ця поезія стане популярною не лише серед американців українського роду і новоприбулих українців, а й серед американців інших народностей, що заселяють тепер Америку, а яких колишні батьківщини знаходяться під залізною п'ятою російського більшовизму.

Не вдаючись в фахову оцінку творчості Григорія Китастого можемо ствердити, що думи, пісні і марші Григорія Китастого збуджують у нас, як і всіх інших слухачів, душевне напруження, зароджують настрій, що єдине нас в одну родину, вселєє радість і гордість за нашу пісню, нашу музику, наше мистецтво, культуру, за наш народ. І ми безконечно вдячні Григорію Китастому за ці хвилини, в які ми забуваємо про буденне життя, а живемо найдорожчим минулим і майбутнім.

З чим же виступає Григорій Китасти в наступному концерті? Як нам відомо концерт буде поширеним. Відступатимуть краці солісти, квартет і хор. Будуть виконані, крім відомих композицій, також твори мало відомі і зовсім нові, пісні, романи і думи про Кеміттен (на слова Б. Ковалів). Остання річ присвячена трагічним подіям в Європі, в зв'язку з примусовою репатріацією в 1945 р. Між іншим дуна написана для оркестри бандур, чи для симфонічної оркестри. Партію кобзаря виконуватиме соліст-бандурист, тенор.

Ми певні, що українське громадянство шанує творчий концерт автора не лише своєю присутністю, а й заслуженою увагою і похвалою. Українські організації Дітройту на чолі з Федерацією Американських Українських установ стейту Мішіген створили спеціальний комітет для сприяння переведенню концерту.

З сого боку бажаємо атору повного творчого успіху і дальшого поступу.

ЩАДЬ У ЛЕГКИХ СПОСІВ... КУПИТЕ ОВО ВОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕНРОЛ СЕНВІНГО!

ДОБРІ ВІСТІ ПРО АСТМУ

Споживають, що козий лік, званий PENNYL, приносить швидко чудову полегшу для тих, хто терпить від АСТМИ.
Кажуть, що АСТМАТИЧНІ АТАКИ присвятування, кашлю, дихальності й томлячого дихання нагло лагідніють під впливом цієї замінної медицини. Багато людей, які давніше почувалися ослабленими, а натугою шукали відлику знаєдинок таких осоружних атак, тепер радісно признають, що осягнули полегшу по роках вже після зажиття першої дозі.

Якщо ви терпите наслідок дошкульної АСТМИ, не отягайтеся якості шлесті по ПЕННИЛ. Можете дістати його по спеціальній ціні, коли випишете оце повідомлення разом з вапням повним ім'ям і адресою по **OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. 308, Box 762, Peckskill, N. Y.** Звідти випишуть вам дві три-доларові пляшочки тільки за \$5, тобто дають знижку \$1 на значній ціні. Не посилайте грошей. Заплатіть просто доставити при доручуванні. Одначе зробить те пер, бо ця час невеличкий.

Ім'я _____ Адреса _____ Місцевість _____ Стрейт _____

НАШ КУЛЬТУРНИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Проголошуємо дальшу листувати, які своїм замовленням на новий суспільний тижневик літератури, мистецтва і культури, що має появлятися як віддільне видання „Свободи“ від позатку наступного року, виявили своє бажання піддержати наш суспільний культурний прогрес.

Листа ч. 2.

Качмар К.
Калінович І.
Калитчук Ф.
Каранець О.
Касяк В. А.
Касія Т.
Кедринський О.
Кіндрачук М.
Кіс Павло
Клапшак В.
Кохан М.
Комарянський І.
Комаринський Т.
Корвицький І.
Кошеляк Юрій
Косар В.
Котик Надія
Котис В.
Котис Мирослав
Ковальчук Михайло
Кравець Стефан
Кравець Володимир
Кравчук Павло
Кравець Микола
Крохмалюк Роман
Кудрик Олег
Кулиняк Іван
Куропась С.
Курилас С.
Курилас С.
Курко Гнатій
Кузьма Орест
Кузьмович Н., д-р
Кваснюк Ярослав
Китасти Григорій
Кивелюк Володимир
Лакуста Іван
Лесюк Марія
Леськів Михайло
Левіцький Роман
Ліщинський Осип
Лівчанин Іван
Луців Славомір
Лушинський Мирон
Лимаренко Данило
Лизун Василь
Мацілінський Омелян
Мачук Василь
Мак Петро
Макарушка Ярослав, д-р
Манченко Іван
Мартинюк Франц
Маселко Роман
Масенко Стефан
Мословський Мирон
Медвецький Осип
Медичський Семен
Мельничук Василь
Міхняк Богдан
Могилін П.
Мовляйко Андрій
Мудрий Михайло
Михалович Володимир
Нанасий Юліян
Несторович Роман, д-р
Олесницький Роман
Олійник Дмитро
Омельченко Андрій
Оренчук Володимир
Остапюк Богдан
Овчаренко Марія
Палащук Василь
Палій Микола, проф.
Паращак П.
Пастернак Ярослав, д-р
Пастушкін Володимир
Пастушенко Мирослав
Петренко Д.
Петрунів Стефанія
Пігут Володимир
Погорельчій Ярослав
Поліщук Василь
Порфрій Дрейд
Проценко Н.
Прощенко Сильвестер
Прибила Володимир
Присташ Михайло
Разумов Віра
Різнюк Василь
Рогожа Роман
Розгін Іван, Д-р
Рудник Зенон
Салдит Михайло
Салик Стефан
Сарапук Петро
Савчук П.
Савчак Юліян
Савчак Лідія

ОПЕРА МАЗЕПА В НЬО ЙОРКУ І ФІЛАДЕЛФІІ

У вівторок, 6 листопада і п'ятницю, 9 листопада, українське громадянство в Нью Йорку-Філадельфії й околиці матиме змогу послухати відому оперу Мазепа, музику Чайковського (в українській переробці й у виведенні українських мистецьких сил.
Ставить оперу Мазепа Український Театр Опери й Валету в Америці, у виведенні опери брати участь симф. оркестра, Диригуватиме М. Філадельфійський Хорместер Ю. Оранський та балет під провідом Д. Чутри. У часті артисти: Лев Рейнарчик, Микола Чалій, Т. Верезівська, І. Лаврів, І. Гощ, І. Самокішчанин.
Опера Мазепа буде виведена у великих Театральних Саллах в Нью Йорку, Carnegie Hall, і Філадельфії, Academy of Music.

ЗМІНА НА СТАНОВИЩІ РЕДАКТОРА ШОДЕННИКА „АМЕРИКА“

Філадельфія, 19 жовтня. — У виданні щоденника „Америка“ з п'ятниці 19 жовтня появляється оповістка гол. уряду „Провидіння“, як видавця цього часопису, про уступлення гол. редактора Богдана Катамаю у листі з датою 8 жовтня. Лист, адресований до гол. передсідника, такого змісту: „33 важних особистих причин прошу ласкаво Головний Уряд „Провидіння“ звільнити мене з обов'язків головного редактора „Америки“. З глибокою до Вас пошаною — Богдан Катамай“. Під листом подана відповідь: „Головний Уряд „Провидіння“ повідомляє оцим, що прохання п. Богдана Катамаю приймає. П. Богдан Катамай, Гол. Предс.“

Помер Алберт Рорер, піонер в розвитку електрики в Америці, проживши 95 років. Він відвідав в 1876 р. виставу в Філадельфії, де вперше побачив електричну лампу, виставлену Едісоном і від тоді зацікавився електричною силою. Перед смертю працював як інженер в Дженерал Електрик в Скенектеді, Н. Й.

Совітське командування мало евакуувати свої окупаційні війська з південної частини своєї окупаційної зони в Австрії, щоб виключити можливість прикордонних інцидентів з Югославією.

Фільм про графо серія, знятий у нутрі пса, висвітлено в шпигеталі в Бронксі. На ньому показано, як ревматичні болі впливають на ушкодження серцевих клапанів і тому приносять смерть.

Буртик Василь
Бурило Іван
Виковський Л.
Харамбура Іван
Хомін Демко
Чировська Марія
Цогла Теодор
Цибалівський Юрій
Цимбаліст Василь
Черенко Володимир
Черник Алексій
Чмола Ігор
Чорний Теодор
Чичик Петро
о. Стан. Дашо
Дяків Роман

ПЕРЕВІЗ
пасажирів, пакунків і речей у місті, поза місто і на дальшу віддал.
ПО НИЗЬКІЙ ЦІНІ
Голоситись: 6-10 ранку і 6-10 веч.
Телефон: CY. 9-7879
M. SHULGIN TRANSPORTATION
2066 Anthony Ave., N. Y. 57, N. Y.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, NEW JERSEY
ESsex 5-5555

3. БЕРЕЗОВСКИ
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИЙ УПРАВЛІНЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALgonquin 4-5746
Дні нові в модерній колониальній стилі каплиці.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці маєткового стану.
ІВАН БРОЦАК, нотар.

ІВАН БУНЬО
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИЙ
швидкою погребом до \$150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАРКРАШ
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИЙ
Занимається похоронами в БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

ВИПРОДАЖ
НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ І РОСІЙСЬКИХ ПЛАТВОК
ВИСИЛАЄМО БЕЗПЛАТНИЙ КАТАЛОГ
СКЛЕП ВІДЧИНЕННЯ КОЖНОГО ДНЯ
від 10 рано до 8 вечорі.
Зайдіть або пишіть до:
UNION SQUARE MUSIC SHOP, Inc.
27 UNION SQUARE WEST, N. Y. C. 3. "Dept. U" AL 5-6969

Перевози місцеві Далекобликі
УКРАЇНСЬКЕ ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484

ТАРЗАН, ч. 2702. Сила проти сили й зручності

З краю прогалини Тарзан видав заклик остороги. На це звір-велит, подібний до людини, поглянув угору від своєї жертви і побачив малочоловіка, що гнався до нього.
З одніком лоті звір відкинув Д'Арнота і звернувся до того тармангані, який загрозивав недопустити до вбивства.
Виминаючи зустрічі з дикуном, Тарзан скочив на його хребет. Його ноги охопили поросле волоссям тулсто, а його рамена обняли колісту голову в стилі пів-нелсона.

WITH A CRY OF RAGE, THE BEAST TOSSED O'ARNT ASIDE AND TURNED TO FACE THIS TARMANGANI WHO THREATENED TO INTERRUPT HIS KILL.

AVOIDING THE BRUTE'S CHARGE, TARZAN LEAPED TO ITS BACK, HIS LEGS GRIPPED THE HAIRY TORSO WHILE HIS ARMS CAUGHT THE BULLET HEAD IN A HALF-NELSON.